

Sygn. akt III AUa 753/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 listopada 2012 r.

Sąd Apelacyjny - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gdańsku

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Aleksandra Urban (spr.)
Sędziowie:	SSA Grażyna Czyżak SSA Magdalena Budzyńska - Górecka
Protokolant:	Agnieszka Skwirowska-Schoeneck

po rozpoznaniu w dniu 16 listopada 2012 r. w Gdańsku

sprawy J. T.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o prawo do emerytury

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

od wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku VIII Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 27 lutego 2012 r.,
sygn. akt VIII U 1976/11

zmienia zaskarżony wyrok i oddala odwołanie.

Sygn. akt III AUa 753/12

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 9 września 2011 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił ubezpieczonemu J. T. prawa do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach, uznając, iż wnioskodawca nie wykazał wymaganego okresu 15 lat zatrudnienia w szczególnych warunkach.

Odwołanie od powyższej decyzji złożył ubezpieczony, wnosząc o przyznanie mu prawa do emerytury. Skarżący wskazał, że w okresie zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) - rol w W. wykonywał pracę mechanika pogotowia technicznego i mechanika-kierowcy pogotowia technicznego, która to praca polegała na remontowaniu samochodów w warsztacie na każde wezwanie. W zakresie jego obowiązków było również holowanie samochodów.

Organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie, a w uzasadnieniu powołał się na argumentację zawartą w treści zaskarżonej decyzji.

Wyrokiem z dnia 27 lutego 2012 r. Sąd Okręgowy w Gdańsku VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał J. T. prawo do emerytury poczynając od dnia 10 sierpnia 2011 r. oraz stwierdził, iż organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji w sprawie.

Powyższe rozstrzygnięcie Sąd Okręgowy oparł o następujące ustalenia faktyczne:

J. T. urodzony dnia (...) w dniu 10 sierpnia 2011 r. złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. wniosek o emeryturę z tytułu pracy w szczególnych warunkach. Na dzień złożenia wniosku o emeryturę ubezpieczony wykazał łącznie 27 lat, 8 miesięcy i 12 dni okresów składkowych i nieskładkowych. W tym ZUS uwzględnił 11 lat, 3 miesiące i 21 dni okresu wykonywania pracy w szczególnych warunkach.

Wraz z wnioskiem o emeryturę ubezpieczony przedłożył w organie rentowym m.in. umowę o pracę z Przedsiębiorstwa (...) -rol W. z dnia 1 października 1975 r., gdzie był zatrudniony na stanowisku spawacza elektrycznego, angaż z tego zakładu pracy, z których wynikało, że pracował na stanowisku mechanika pogotowia technicznego oraz kierowcy samochodu ciężarowego i pogotowia technicznego oraz dokument potwierdzający zatrudnienie na stanowisku kierowcy-mechanika pogotowia technicznego.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. nie uwzględnił w/w okresów jako okresów pracy w szczególnych warunkach, ponieważ wnioskodawca nie przedłożył świadectwa pracy w szczególnych warunkach, a na podstawie przedłożonych dokumentów osobowych nie można było stwierdzić, że będąc zatrudnionym na stanowisku mechanik pogotowia technicznego oraz mechanik-kierowca pogotowia mechanicznego stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych i szynowych.

Decyzją z dnia 9 września 2011 r. pozwany odmówił J. T. prawa do emerytury.

Ubezpieczony w Przedsiębiorstwie (...) -rol w W. był zatrudniony w okresie od 1 października 1975 r. do 31 grudnia 1986 r. na stanowisku mechanika.

Ubezpieczony ukończył kurs spawacza gazowego i początkowo, tj. od dnia 1 października 1975 r. do dnia 31 grudnia 1977 r., wykonywał prace na stanowisku spawacza.

Następnie, od dnia 1 stycznia 1977 r. do 31 grudnia 1986 r. ubezpieczony pracował jako mechanik-kierowca pogotowia technicznego. W tym okresie wykonywał remonty pojazdów samochodowych, a także te pojazdy raz lub dwa razy dziennie holował z miejsca awarii do warsztatu w Wejherowie samochodem marki (...) o ciężarze całkowitym 7 ton. Usterki usuwał wg wystawionego zlecenia. Prace wykonywał tylko w kanałach remontowych. W warsztacie było 7 kanałów i dwa stanowiska bezkanałowe. samochodem marki (...) o ciężarze całkowitym 7 ton. Usterki usuwał wg wystawionego zlecenia. Prace wykonywał tylko w kanałach remontowych. W warsztacie było 7 kanałów i dwa stanowiska bezkanałowe.

W oparciu o tak ustalony stan faktyczny, Sąd Okręgowy zważył, iż odwołanie skarżącego J. T. zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy przywołał treść znajdujących zastosowanie przepisów oraz wskazał, iż w wykazie A rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w dziale XIV (Prace różne) pod pozycją nr 12 wymienione są prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym, atomowo wodorowym, a pod pozycją nr 16 wymienione są prace wykonywane w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych lub szynowych.

Sąd I instancji przypomniał, iż w sprawie bezspornym jest, że ubezpieczony J. T. ukończył 60 lat w dniu 9 lutego 2011., iż wykazał łączny okres składkowy i nieskładkowy przekraczający 25 lat (tj. 27 lat, 8 miesięcy i 12 dni - k. 46 plik II akt ubezpieczeniowych) oraz, że w postępowaniu przed ZUS wykazał łącznie 11 lat, 3 miesiące i 21 dni zatrudnienia w szczególnych warunkach (k. 46 plik II akt ubezpieczeniowych). Przedmiotem sporu pozostawało, czy nieuwzględniony

przez ZUS okres zatrudnienia ubezpieczonego w Przedsiębiorstwie (...)rol w W. od 1 października 1975 r. do 31 grudnia 1986 r. może zostać uznany za okres pracy w szczególnych warunkach. W ocenie organu rentowego nie ma ku temu podstaw, ponieważ wnioskodawca nie przedłożył świadectw wykonywania pracy w szczególnych warunkach, a na podstawie przedłożonych dokumentów osobowych nie można stwierdzić, że będąc zatrudnionym na stanowisku mechanik pogotowia technicznego oraz mechanik-kierowca pogotowia mechanicznego stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych i szynowych.

W celu ustalenia charakteru pracy ubezpieczonego oraz warunków jej wykonywania w spornym okresie, Sąd Okręgowy uznał za zasadne dopuścić dowód z akt ubezpieczeniowych oraz zeznań wnioskodawcy. Z treści dokumentacji przedłożonej przez ubezpieczonego w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. wynikało, że w okresie od 1 października 1975 r. do 31 stycznia 1976 r. wykonywał prace na stanowisku spawacza. Następnie, ubezpieczony został przeniesiony na stanowisko mechanika-kierowcy pogotowia technicznego, gdzie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał napraw awaryjnych samochodów w kanałach. Powyższe wynikało również z treści zeznań wnioskodawcy, który wyjaśnił, na czym polegała wykonywana przez niego praca.

Po uwzględnieniu w.w. okresu jako okresu pracy w szczególnych warunkach Sąd Okręgowy uznał, iż wnioskodawca legitymuje się koniecznym 15-letnim okresem pracy w szczególnych warunkach i spełnia przesłanki do nabycia prawa do emerytury w obniżonym wieku. W ocenie Sądu I instancji, w świetle zgromadzonej w niniejszej sprawie dokumentacji oraz zeznań J. T. okoliczność pracy wnioskodawcy w szczególnych warunkach w spornych okresach nie budzi wątpliwości.

Sąd Okręgowy podkreślił, że warunkiem przyznania prawa do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach nie jest przedłożenie odpowiedniego świadectwa pracy, ale wykonywanie pracy w szczególnych warunkach na stanowiskach wymienionych w załącznikach do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r.

Reasumując, Sąd Okręgowy ustalił, że ubezpieczony w okresie od 1 października 1975 r. do 31 grudnia 1986 r. pracował w szczególnych warunkach. Biorąc pod uwagę, że w toku postępowania przed ZUS udowodnił on już 11 lat, 3 miesiące i 21 dni pracy w szczególnych warunkach, Sąd I instancji stwierdził, że wykazał on powyżej 15 lat zatrudnienia w szczególnych warunkach. Z wyżej przytoczonych względów Sąd Okręgowy na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. w związku z cytowanymi wyżej przepisami, zmienił decyzję organu ubezpieczeniowego i orzekł jak w sentencji wyroku.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł organ rentowy, zaskarżając wyrok w pkt I. i zarzucając mu naruszenie art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w zw. z § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze oraz art. 233 § 1 k.p.c. Organ rentowy wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w pkt 1, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w pkt I i przekazanie sprawy do ponownego rozpatrzenia przez Sąd I instancji. W uzasadnieniu organ rentowy umotywowował podniesione zarzuty i wnioski, w szczególności wskazując, że ubezpieczony nie udowodnił w sposób nie budzący wątpliwości, iż w całym okresie zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...), stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace w szczególnych warunkach.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja organu rentowego okazała się zasadna.

Na wstępie przypomnieć należy, iż ubezpieczony J. T. wniósł odwołanie od decyzji odmawiającej przyznania mu prawa do wcześniejszej emerytury na podstawie art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (zwanej dalej: ustawą emerytalną). Wskazany przepis wraz z art. 32 ustawy emerytalnej oraz przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (zwanym dalej: rozporządzeniem) określają dla mężczyzny następujące przesłanki prawa do wcześniejszej emerytury: ukończony 60 rok życia, 25-letni ogólny staż ubezpieczeniowy, 15-letni okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze przed 1 stycznia 1999

r., nieprzystąpienie do OFE albo złożenie wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym na dochody budżetu państwa oraz rozwiązanie stosunku pracy - w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem.

Sąd Apelacyjny podzielił stanowisko skarżącego, iż Sąd I instancji przekroczył granice swobodnej oceny dowodów, uznając iż wnioskodawca legitymuje się co najmniej 15-letnim okresem pracy w warunkach szczególnych.

Trafnie wprawdzie Sąd I instancji wskazał, iż warunkiem przyznania prawa do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych nie jest posiadanie przez ubezpieczonego świadectwa pracy w warunkach szczególnych, ale wykonywanie takiej pracy przez okres co najmniej 15 lat, przy czym w postępowaniu przed sądem fakt ten może zostać wykazany wszelkimi dopuszczalnymi przez prawo środkami dowodowymi. Niemniej jednak, w ocenie Sądu Apelacyjnego, materiał dowodowy zgromadzony w aktach sprawy nie daje podstaw do stwierdzenia, że w okresie zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) wnioskodawca stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę w szczególnych warunkach.

W wykazie A stanowiącym załącznik do rozporządzenia w dziale XIV pod poz. 16 wymienione zostały prace wykonywane w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych lub szynowych, natomiast pod poz. 12 - prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym, atomowo – wodorowym.

Z dokumentacji pracowniczej ubezpieczonego wynika, iż w okresie zatrudnienia od 1 października 1975 r. do 31 grudnia 1986 r. w Przedsiębiorstwie (...) pracował on jako spawacz oraz jako kierowca - mechanik pogotowia technicznego. Zgodnie z utrwalonym w orzecznictwie i doktrynie stanowiskiem, aby dana praca mogła zostać zaliczona do stażu pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu ustawy emerytalnej, musi ona być świadczona stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. W przypadku zaś jednoczesnego wykonywania prac wymienionych w rozporządzeniu z innymi pracami, nawet gdy stosunek tych prac jest nieproporcjonalnie wysoki na rzecz tych pierwszych, przekreśla to możliwość uznania za pracę w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze, jako że nie była wykonywana stale, w pełnym wymiarze czasu pracy.

Wskazywane w dokumentacji pracowniczej stanowisko wnioskodawcy, tj. kierowcy - mechanika pogotowia technicznego, już z samej nazwy sugeruje, iż praca ta nie polega jedynie na wykonywaniu napraw pojazdów w kanałach, ale także na dojeżdżaniu na miejsce awarii i jeśli jest to możliwe, dokonywaniu napraw na miejscu. Skoro jednak nie nazwa ale faktycznie wykonywane czynności decydują o tym, czy praca może zostać uznana za pracę w warunkach szczególnych, należało ustalić, na czym konkretnie polegała praca wnioskodawcy w spornym okresie. Sąd Okręgowy przesłuchał wnioskodawcę na powyższą okoliczność, jednak z zeznań tych wyciągnął niewłaściwe wnioski. J. T. na rozprawie w dniu 20 lutego 2012 r. zeznał wprawdzie, iż remonty pojazdów wykonywał tylko w kanałach remontowych, ale także iż holował pojazdy z miejsca awarii do warsztatu. Wprawdzie samo prowadzenie pojazdu i holowanie uszkodzonych samochodów, nie dyskwalifikuje jeszcze jego pracy jako pracy w warunkach szczególnych, jako że prowadzenie pojazdu o masie powyżej 3,5 tony również jest pracą w warunkach szczególnych. Z zeznań wnioskodawcy wynika jednak również, iż samochód pogotowia technicznego, którym jeździł na miejsce awarii, wyposażony był w urządzenia umożliwiające mu dokonywanie niektórych napraw na miejscu, takie jak agregaty prądotwórcze, spawarka, szlifierka, imadło, wiertarka, czy szlifierka kątowa. Zdaniem Sądu Apelacyjnego, wynika z tego niezbicie, iż ubezpieczony wbrew swoim twierdzeniom, dokonywał napraw nie tylko w kanałach remontowych, ale również na miejscu awarii.

Nadto, podkreślić trzeba, iż na rozprawie apelacyjnej w dniu 16 listopada 2012 r., wnioskodawca, składając wyjaśnienia, wyraźnie podał, iż zazwyczaj holował pojazdy i naprawiał je w kanałach, ale zdarzały się także sytuacje, iż naprawiał pojazdy na drodze. Wnioskodawca przyznał także, iż pobierał dodatek funkcyjny z tytułu sprawowania funkcji brygadzysty, co oznacza iż również kiedy przebywał w głównym zakładzie pracy, nie tylko pracował w kanałach remontowych, ale także wykonywał inne czynności związane z funkcją brygadzysty.

Jak wynika z powyższego, zasadnicza praca wnioskodawcy polegała na udzielaniu pomocy kierowcom, którzy w czasie trasy doznali awarii pojazdu. Niewątpliwie zdarzały się sytuacje, że ubezpieczony holował pojazd i naprawiał go w

kanale remontowym, ale pracy takiej na pewno nie wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Sąd Apelacyjny dokonał zatem odmiennej od Sądu I instancji oceny zeznań wnioskodawcy, nie dając wiary jego wyjaśnieniom, iż stale i w pełnym wymiarze czasu pracy dokonywał napraw pojazdów w kanałach remontowych.

Sąd Apelacyjny podziela także zarzut błędnego zaliczenia wnioskodawcy do stażu pracy w warunkach szczególnych okresu pracy w Przedsiębiorstwie (...) od 1 października 1975 r. do 31 grudnia 1976 r., jako spawacza. Odnośnie zarzucanej Sądowi I instancji sprzeczności w ustaleniach faktycznych, Sąd Odwoławczy wyjaśnić musi, iż wynika ona jedynie z omyłki pisarskiej Sądu, który wprawdzie podał jako datę końcową pracy na stanowisku spawacza dwie daty, tj. 31 grudnia 1976 r. oraz 31 grudnia 1977 r., jednak po ustaleniu w uzasadnieniu, że jako spawacz wnioskodawca pracował do 31 grudnia 1977 r., Sąd Okręgowy wyraźnie wskazał, iż „następnie od 1 stycznia 1977 r. pracował jako mechanik”. Niemniej jednak, w ocenie Sądu Apelacyjnego, umowa o pracę, w której podano jedynie datę rozpoczęcia przez ubezpieczonego pracy na stanowisku spawacza, oraz zeznania wnioskodawcy, iż jako spawacz pracował przez 15 miesięcy nie są wystarczającym materiałem dowodowym do ustalenia, iż wnioskodawca jako spawacz pracował do dnia 31 grudnia 1976 r.

Reasumując, stwierdzić trzeba, iż w spornym okresie ubezpieczony nie wykonywał pracy w warunkach szczególnych stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, a zatem Sąd I instancji nieprawidłowo uznał, iż wnioskodawca wykazał co najmniej 15-letni staż pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Mając na uwadze powyższe, na mocy art. 386 § 1 k.p.c. Sąd Apelacyjny orzekł jak w sentencji.